

2012-11-15

Socialdepartementet
registrator@social.ministry.se
s.fs@social.ministry.se

Yttrande över utredningen SOU 2012:17 Psykiatri och lagen – tvångsvård, straffansvar och samhällsskydd

Socialdepartementet 2012-05-15 S2012/2766/FS

Demensförbundet företräder demenssjuka och deras anhöriga/närstående. Förbundet bevakar även multisjuka äldres intressen.

I detta yttrande behandlar Demensförbundet fem frågor: förutsättningar för psykiatrisk tvångsvård, där förbundet konstaterar att utredningen skriver lite om demens och att det som är skrivet är från utgångspunkt många år tillbaka i tiden. Vidare kommenteras frågan om särskild lagstiftning för demenssjuka. Förbundet är positivt till förslaget om tvångsätgärdsnämnd men saknar hänvisning till Finlands arbete på ny övergripande lagstiftning. Demensförbundet understryker även vikten av krav på kompetent personal.

1. Förutsättningar för psykiatrisk tvångsvård

Begreppet allvarlig psykisk störning har i utredningen behållits som ett grundläggande rekvisit för tvångsvård och innebörden av begreppet är oförändrad i förhållande till tidigare. Utredningen hänvisar till förarbetena till LPT där en uppräkningslista lämnas över störningar som kan hänföras till begreppet.

Demensförbundet är kritiskt till att demens i förarbetena till LPT beskrivs som en funktionsnedsättning som beror på åldrandet, sid 358. Detta är i grunden fel. Demens orsakas av sjukliga tillstånd och får inte blandas ihop med vanliga åldersförändringar. Det finns ca 10 000 demenssjuka under 65 år. Det är korrekt att en person med demens kan drabbas av andra psykiska tillstånd som kan behöva tvångsvård.

Personer med demenssjukdom är tyvärr styvmoderligt behandlade i utredningen. Trots att detta är en stor grupp personer, där stora problem finns, riskerar gruppen att åter hamna mellan stolarna. Detta är olyckligt.

2. Frågan om särskild tvångslagstiftning för demenssjuka

Psykiatriutredningen nämner ”Regler för skydd och rättssäkerhet inom demensvården SOU 2006:110” och för ett resonemang om att ett genomförande av dess förslag skulle innebära en avlastning av den högspecialiserade psykiatriska vården. Förslagen i SOU 2006:110 har underkänts av Demensförbundet och andra tunga remissinstanser.

3. Förslaget om tvångsåtgärdsnämnd.

Demensförbundet anser att förslaget är bra i synnerhet som utredningen föreslår att brukarorganisationer skall vara representerade.

4. Finlands arbete på ny tvångslagstiftning

Demensförbundet anser det anmärkningsvärt att utredningen inte nämner det omfattande arbete som pågår i Finland när det gäller tvångslagstiftning. Man har här tagit ett samlat grepp som täcker i princip hela vården.

5. Krav på kompetent personal

I diskussionen om behov av tvångsåtgärder vid demens diskuteras detta som en följd av sjukdomen. En demenssjuk persons beteende beror på samverkan med omgivningen. Det får inte vara så att en person med demenssjukdom utsätts för tvångsåtgärder på grund av brister i omhändertagandet, eller för lite personal. Kompetent personal och närvarande chefer borde vara en självklarhet.

För Demensförbundet

Stina-Clara Hjulström
Ordförande

